

Nejmladší město v zemi: Milovice

Předběžné výsledky **Sčítání lidu, domů a bytů 2011** ukazují, že město Milovice v okrese Nymburk je nejmladším městem v České republice. Tento rekord je důsledkem vývoje města v sousedství s vojenským újezdem Mladá, který se po zcivilnění stal částí obce Milovice.

Historie vojenského újezdu Mladá sahá až do dob Rakousko-Uherska, kdy bylo v roce 1904 založeno vojenské cvičiště v blízkosti obce Milovice. Působení rakousko-uherské armády a po roce 1918 armády československé přineslo prosperitu celému regionu.

Újezd v rukou Sovětů

Největší změny, které i dosud ovlivňují populační vývoj Milovic, se odehrály po převzetí vojenského újezdu Mladá sovětskými vojsky roku 1968. Sovětská armáda obsadila kromě Mladé ještě vojenský újezd Ralsko v okrese Česká Lípa a spolu s československou armádou využívala vojenský újezd Li-

bav v okrese Olomouc. Vojenský újezd Mladá byl zvolen za sídlo tzv. Střední skupiny sovětských vojsk, proto kromě vojenských zařízení byly v hojně míře budovány i objekty potřebné k běžnému životu důstojníků a jejich rodinných příslušníků, vojáků a civilních zaměstnanců armády. Předchozí armády sídlící ve vojenském újezdu Mladá také vykazovaly stavební činnost, avšak zdaleka nedosahovaly inten-

zity bytové výstavby sovětské armády. Odhady o počtu občanů SSSR žijících ve vojenském újezdu Mladá po roce 1968 se pohybují mezi 60–100 tis. osob. Je třeba dodat, že v jednom bytě žily dvě nebo tři rodiny nižších důstojníků, nemluvě o kvalitě bydlení obyčejných vojáků. Ale i přesto se odhaduje, že se v prostoru vojenského újezdu nacházelo kolem 5 tis. bytů. Dále zde Sověti postavili například ně-

kolik kinosálů, sportovních center, kulturní dům, nemocnici, základní a mateřskou školu a dům pionýrů.

Mladá součástí Milovic

Po roce 1989 a odchodu sovětských vojsk z České republiky došlo ke zrušení vojenského újezdu Mladá spolu s vojenskými újezdy Ralsko a Dobrá Voda v okrese Klatovy. Prostor bývalého vojenského újezdu Mladá byl začleněn do obce Milovice, které byl roku 1991 udělen statut města s ohledem na předpokládaný nárůst počtu obyvatel. Území bývalého vojenského újezdu nebylo revitalizováno podle nějakého komplexního plánu, nýbrž metodou standardní privatizace. Bytové

Co jsou to vojenské újezdy?

Samostatné územně správní celky spravované pověřeným orgánem ministerstva obrany, který mj. rozhoduje o vstupu a pobytu osob v prostoru vojenského újezdu.

domy v bývalém vojenském újezdu byly nejprve převáděny na město Milovice a další okolní města nebo státní organizace, které je postupně opravovaly. Následně byl umožněn odkup a rekonstrukce dalších bytových domů soukromým investořům. Postupně se ve městě vytvořila rozsáhlá nabídka volných bytů, které především svou relativně nízkou cenou a také dobrou dostupností města vůči Praze a Mladé Boleslavi lákaly nově příchozí.

Nejvyšší migrační aktivita bývá zpravidla u mladších osob, což souvisí s jejich pozicí v životním cyklu, kdy opouštějí domácnost svých rodičů a samy zakládají rodiny. Zásadní bariérou bydlení ve vlastní domácnosti bývají vysoké ceny nemovitostí, proto cenově dostupné byty v Milovicích odpovídají poptávce mladých lidí po vlastním bydlení. Rozsáhlý bytový fond přilákal nejen obyvatele z nejbližšího okolí, ale například i z Moravskoslezského či Ústeckého kraje. Po vyřešení bytové problematiky nic nebrání mladým lidem pořídit si dítě, což se odráží i v poměrně vysoké úrovni úhrnné plodnosti v Milovicích, kdy v průměru za období 2006–2010 připadalo na jednu ženu v plodném věku 2,07 dítěte. Vyšší intenzita přistěhování osob v mladším věku spolu s poměrně vysokou úrovní úhrnné plodnosti vedou k mladé věkové struktuře obyvatelstva Milovic. Oproti věkové struktuře Česka jako celku zaujímají v obyvatelstvu Milovic rozhodující podíl osoby v mladším středním věku, tj. 25–39 let, velmi vysoký je také podíl dětské složky. Na rozdíl od Česka zaujímají velmi malý podíl na celkové populaci v Milovicích osoby starší 50 let.

Odvrácená tvář újezdů

Rozvoj města Milovice má i své stinné stránky. Rychlý nárůst počtu obyvatel spolu s omlazením věkové struktury obce znamenal nutnost

rozšíření a v některých ohledech i změny občanské infrastruktury. Tyto problémy se ale řešily až se zpožděním. Bylo částečně v důsledku neexistence komplexního plánu využití bývalého vojenského újezdu Mladá, který by určil vhodné budovy pro potřeby občanské infrastruktury a zabránil tak jejich prodeji soukromým investořům. Opožděné zřízení dostatečné občanské infrastruktury lze také přičíst poměrně vysokému počtu nově přistěhovaných, kteří se v Milovicích nepřihlašují k trvalému pobytu. Koncepte rozvoje města Milovice 2004–2014 odhaduje, že se jedná až o 2 tis. osob, na které město nedostává finance ze státního rozpočtu. Do oblasti se také nepovedlo přivést velkého investora, který by vytvořil pracovní příležitosti. Většina obyvatel je tak odkázána na každodenní dojíždění do zaměstnání. A právě nejčastěji z důvodu přiblížení pracovišti roste zhruba od roku 2002 počet vystěhovaných z města Milovice.

Nabízí se otázka, jaký populační vývoj zaznamenaly obce v území bývalých vojenských újezdů Ralsko a Dobrá Voda. Ukazuje se, že rozhodující vliv má minulé působení

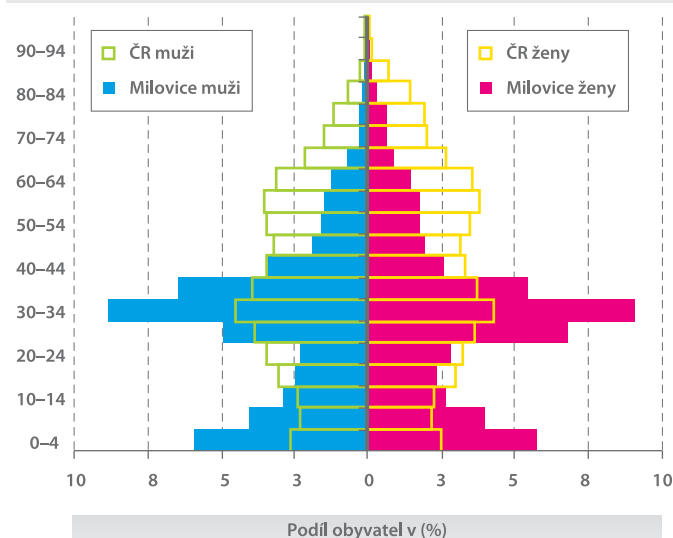
V okolí Milovic bylo v roce 1904 založeno **vojenské cvičiště**.

armád spolu s následným využitím prostoru bývalého vojenského újezdu. Dále lze pozorovat odlišnosti na základě polohy území v rámci Česka. Město Ralsko, zahrnující území bývalého vojenského újezdu Ralsko, zaznamenalo obdobný populační vývoj jako Milovice, ale méně intenzivní. Po sovětské armádě zůstal také značný počet bytových domů, avšak méně než v Milovicích. Také z hlediska polohy je Ralsko méně exponované vůči regionálním centřům ve srovnání s Milovicemi. Celkový nárůst počtu obyvatel byl tedy několikanásobně nižší, tj. z 524 obyvatel ve sčítání lidu 1991 na 2 043 podle předběžných výsledků SLDB 2011. Také v Ralsku došlo k omla-

zení věkové struktury, ale opět ne tak značným jako v Milovicích. Naopak v obcích Prášily a Hartmanice, obsahujících území bývalého vojenského újezdu Dobrá Voda, se podobný vývoj neodehrál. Bývalý vojenský újezd Dobrá Voda nebyl postižen činností sovětské armády a v roce 1991 bylo území újezdu začleněno do Národního parku Šumava. Nevelký počet stavebních objektů vystavěných československou armádou byl přeměněn především pro potřeby turistického ruchu.

V sídelních útvech v pěti dosud existujících vojenských újezdech žije stabilně poměrně nízký počet obyvatel. Plánovaný záměr ministerstva obrany o vyjmutí sídelních lokalit z prostoru vojenských újezdů spolu se zrušením vojenského újezdu Brdy vyvolává otázky o budoucím vývoji těchto území. Nicméně v žádném vojenském újezdu neproběhla tak intenzivní stavební činnost jako v Milovicích a Ralsku, všechna území jsou poměrně ekologicky cenná a konečně ani jejich spíše periferní poloha v rámci Česka nenaznačuje budoucí rozvoj bydlení. Nelze tedy očekávat tak intenzivní nárůst počtu obyvatel doprovázený proměnou věkové struktury jako v Milovicích.

Srovnání věkově-pohlavní struktury obyvatelstva Milovic a Česka v průměru za období 2007–2010

Zdroj: ČSÚ, PrF UK

Marie Kusovská
Autorka toto téma zpracovala ve své bakalářské a diplomové práci na Katedře demografie a geodemografie PřF UK.